

Beszélgetés a Kobza Vajk Group névadójával, vezetőjével az új lemez kapcsán alkotásról, zenéről, szertartásról meg úgy mindenről...

Most a napokban jelenik meg a soron következő kislemezed, *A nautilus ébredése* címmel. Mire utal a cím?

A címnek több jelentése van. Egyrészt a kozmikus korszakváltásra utal: fel kell ébredni a szellemi vaskorszakból. A Halak vizes minőségéből haladunk át a levegős Vízöntőbe és ez különféle belső és külső átváltozással jár. A nautilusok letűnt korokból továbbfejlődött tengeri csigaházás lények, akik nagyon rövid idő alatt képesek a sötét mély tengerből közel, a víz felszínéhez emelkedni. A nautilusok több kamrája légterként működik, a bennük lévő folyadék és gázok arányait változtatva rohamosan megemelkednek a felszínre, nagyon nagy tehernek kitéve a szerkezetüket. E korszakváltás alatt mi is ilyen hasonló tehernek vagyunk kitéve a felemelkedés közben - más szinteken. Ezen tengeri lények formája nagyon ősi teremtésmotívum: spirál alakzatuk van. Archaikus kép. A teremtés folyamatosságát tükrözi.

Egy ilyen folyamatként történik a zenei alkotó munka a lemezfelvétel során?

Számomra igen. Egy végtelennek tűnő folyamat. Ez persze csalóka, mivel miután már majdnem kész vagyok egy felvétellel, eltelik egy kis idő, és újra szeretném felvenni. Mindig van mit korrigálni. Egyszer csak el kell döntened, hogy állj, kész, nincs tovább. Ez pedig egy nehéz döntés. Sokszor visszatartott a munkámban az a fajta kényszerképzet, hogy jobbat is tudok csinálni. Emiatt számomra nehéz volt a stúdiózás. A felvett több mint tíz számból, ezért csak négy szerepel most a kislemezen. A lemezfelvétel a "megállítani az időt" illúzióját kelti bennem, nem szerettem vissza hallgatni a régebbi felvételeket. Sajnos sokat halogattam ennek a lemeznek a végső keverését, mostanra sikerült megkongatni magamban a végső harangját.

Másfél évvel a *Group* első kislemeze után jelenik meg most a második kislemez, ez volt az eredeti koncepció?

A számok 2008 és 2010 között lettek felvéve. Két és fél évig húztam a megjelenést, ami a mostani lemezt illeti. Az igazság az, hogy teljes mélyzuhanásban voltam ez alatt a két év alatt, ami a zenélés örömét illeti. Nemcsak a magánéleti problémák hatottak ki. Teljes motivációmentes állapotban voltam, ami a zenéléshez való viszonyomat jellemezte. Újra kellett építenem magam. Voltak hosszú hónapok, amikor hangszereim, csak a sarokban porosodtak. Na és persze, el kellett kezdenem komolyan dolgozni, hogy megéljek valamiből.

Ezért nem volt az utóbbi két évben koncertturné?

A sors iróniája, hogy a *Group* első kislemeze, az *Oud & Bass Koncert* megjelenésekor, már lényegében nem voltak fellépések és emiatt próbák se. A *Group* 2007 és 2010 között volt igazán aktív. Sokat tanultam ez idő alatt. A *Group* tagok mind mellettem voltak és bíztatnak most is, de másképp alakult. Valószínűleg abban a felállásban már nem fogom újra színpadra vinni a *Group*-ot. Persze a jövő kifürkészhetetlen, de igyekszem a jelenben most olyan magokat ültetni, amiből kinőhet megint valami. Valami varázslatos. Viszont örülök, hogy végre megjelenik sok vajúdás után a lemez.

A mostan megjelenő albumon *Thomas Gundermann* a társszerző. Ő kicsoda? Hol találkoztatok?

Thomas Münchenben él és oktat. Középkori dudán és más fúvósokon játszik. A *Scarazula* együttes frontembere. Jelenleg az *Embryo*-val turnézik, és általában Marokkóban zenél a szufikkal. Ha jól emlékszem 2005 körül találkoztunk. Bent voltam egy könyvesboltban, amikor a pultnál éppen az első *Őstánc* lemezemet szerette volna megvenni. Odamentem hozzá, és bemutatkoztam. Azóta tart a barátságunk. Feleségével minden évben egy hónapra eljönnek a Dunakanyarba. Ilyenkor mindig együtt lógunk, és amíg világ a világ ez szerintem így is marad.

Mindig is ott volt előtettek, hogy együtt csináljatok valamit?

Egyértelmű volt. A jelek ott voltak közöttünk. A közös szellemi érdeklődés és hangzásvilág. A ber-

INTERJÚ

lini koncertünk után éreztem igazán, hogy zeneileg összeforrunk. *Thomas* egy csendes bölcs, aki muzsikálás közben megőrül. (mosolyog).

A közös alkotás során volt olyan pillanatok, ami említésre méltó?

Az összes pillanat ilyen légkörben telt el: jelentőségteljesen. Viszont volt egy kiemelkedően hátborzongató eset. A mostani lemezünkön, az *Alevik rituális tánca* c. számot egyszerre vettük fel. A szám vége felé úgy összehangolódtunk, hogy az utolsó stádiumban hangról hangra ugyanazt, az ott spontán megszületett harmóniát kezdtük el játszani. Én *saz-on*, ő dudán. Ledöbbsentem. Ezután felvettünk egy másik improvizációt, melynek az inkarnációk címet adtuk tiszteletet adva annak a pillanatnak, amikor két szellem ugyanazt a nyelvet kezdi el beszélni. Végső soron az egész lemez egy közös révülés, egy vezetett meditáció, egy jó értelemben vett pogány rituálé.

Ezek után, meg se merem kérdezni, hogy milyen stílusok jelennek meg a zenétekben?

Elég nehezen értem meg ezeket a "stílusok"-at. Számomra olyanok, mint az izmusok. Senki nem tudja, csak körvonalakban, hogy konkrétan mit takarnak, mégis mindenki hivatkozik rá. Belülről építkező zenét játszunk keleti és középkori hangszereken. A zenénknek nincsen szüksége arra, hogy definiáljuk.

Milyen zenéket hallgatsz? Külföldi vagy hazai előadókat részesíted előnyben?

Is-is. Mostanában sokkal kevesebb keleti zenét hallgatok. Másfajta muzsikák érintenek meg. Mostanában sok olyan előadót hallgatok, akik hasonlóképpen közelítik meg a zenei elképzeléseimet; létrehozva egy egyedi és megismételhetetlen univerzumot. Például a *The Necks*, *Jan Garbarek*, *Sinikka Langeland*, *Stephan Micus*, *Codona*, *Sándor Szabó*, *Mik Keusen*, *Sha's Banryu*, *Esbjörn Svensson Trio*, *Radiohead*, *Sigur Rós*, *Quantec*, csak hogy a legfontosabbakat említsem. Nemrég voltam *Dead Can Dance* koncerten, Budapesten. Ők az etalon. Igazi zenemágia, amit csinálnak.

Hogyan képzed magad a pengetős hangszerek terén? Kik voltak a mestereid?

A környezetemben többen nem értik, hogy miért nem mentem/megyek el zeneakadémiára, meg külföldre zenét tanulni, hogy mester legyek. Úgy érzem, bennem teljesen más tudati erők dolgoznak. Nem akarok karriert építeni, egyszerűen nem szeretnék mester vagy professzor lenni papíron, mert elvesznék a részletekben. Számomra a közvetítés a fontos, a közvetítés tisztasága. A hangszer egy eszköz, amin keresztül megszólaltatom a rajtam keresztül sugalmazott információt. Egyszerűen nincs szükségem szolmizálásra ahhoz, hogy érezzem, melyik hangot kell megpendítenem.

Az igazi mestereim a hangszereim. Ők avattak be belső világukba. A mostani kedvenc hangszereim a perzsa *santur*, a *psalterium* és a finn *kantele*. Ezeknek a hangzásvilága fog meg. Valószínűleg hamarosan meg is veszem valamelyiket. Ha van, akitől most mégis szívesen tanulnék az *Andrew Cronshaw*, de ő Angliában lakik, én meg itt, és sajnos a munkám miatt jelenleg nem tehetem meg, hogy elutazzak bárhová, akár tanulni is. De ami késik...

Hogyan tovább? Fogsz-e koncertezni a közeljövőben?

Most üzletvezető vagyok egy antikváriumban, és ez pillanatnyilag teljesen lefedi az időmet. Emellett sok más dologgal is foglalkozom. Bevallom őszintén számomra a koncertezés, nem egy produkció, hanem egy szertartás. Sokfelől kapok most is meghívást, de csak akkor szeretnék újra a színpadra lépni, ha a zene mágia feltételei végleg összeálltak. Márpedig összefognak, és akkor a Gönczöl, a nagy szekér tényleg elindul... nincs megállás.

Van-e valamilyen üzeneted a kortársaid számára?

Készüljenek fel a lélek csendes forradalmára. Kapcsolják ki az erőszakos, lélek- és térdegen képi- és hanghatásokat. A tálcán kínált illúziót váltsák át valódi érzésekre, egyéni tapasztalásra. Nem fog a világod összedőlni, ha egy pár percre nem rohansz a zakatoló civilizációval egy tempóban. Az emberiség tudatának eredeti fénye, valós történelme és örök zenéje pillanatnyilag a föld alá van kényszerítve. Minél inkább elcsendesedsz, annál több fog belőlük a föld felszínére kerülni.

Nagy Attila Tas interjúja